

h) A költemény tartalmának elmondatása.

i) A költemény végigolvastatása.

III. *Befejezés.* a) Összefoglalás. Milyennek ismertük meg e költemény alapján a magyar legényt?

b) Alkalmazás. Rajzolják meg a Szamos-menti csárdát, benne a legényeket, amint mulatnak.

c) Házi feladat: Írják le a költemény tartalmát néhány mondatban.

d) A költeményt 2–2 szakaszonként megtanuljuk.

1946. október 1. hete.

Általános iskola V. osztály.

A tanítás anyaga: Csínom Palkó c. kuruedal.

Nevelési cél: A kuruc világ...

Vázlat.

I. *Előkészítés.* a) A mult órán tanult dal felújítása.

b) Ráhangolás.

c) Célkitűzés.

II. *Tárgyalás.* A dal szövegének elolvastatása és betanítása.

b) A dal szövegének ritmikus elolvasása.

c) A hangjegyek időmértékének megállapítása.

d) A ritmus ütemezése lá-val, majd szöveggel.

e) A hangjegyek olvasása névvel.

f) A hangjegyek ütemezése névvel.

g) A dallam értékét előkészítő gyakorlatok.

h) A dallam éneklése névvel, ritmus nélkül.

i) A dallam éneklése névvel, ritmussal.

j) Éneklés lá-val, ütemezve, szöveggel.

k) Előadási jelek, kidolgozás.

III. *Befejezés.* Hangtálalási és olvastatási gyakorlatok.

Házi feladat.

A közismert dal szövege:

1. Csínom Palkó, Csínom Jankó, csontos kalabérom,

Szép selymes lódingom, dali pár pisztolyom.

Nosza rajta, jó katonák, igyunk egészséggel,

Menjen táncba ki-ki köztünk az ő jegyesével.

2. Ne bánkódjék senki köztünk, menjünk az Alföldre,

Megrontatik kezünk által a labanc ereje.

Szabad nekünk, jó katonák, Tisza—Duna közi,

Labancágnak mert nincs sehult ottan semmi közi.

1946. október 3. hete.

Általános iskola V. osztály.

A tanítás anyaga: Szorzás.

Vázlat.

I. *Előkészítés.* a) Számonkérés. Szögmérés.

b) Célkitűzés.

II. Tárgyalás. Szorzás. a) Fejben.

Ha egyenlők az összeadandók, az összeadás helyett *szorzást* végzünk. Pl. ha 1 m szövet 3 Ft, akkor 4 m szövet = $3 + 3 + 3 + 3 = 12$, vagyis $4 \times 3 = 12$.

Az a szám, melyet szorozni kell = *szorzandó*, az a szám, amellyel szorozni kell = *szorzó*. Az eredményt *szorzatnak* nevezzük.

- b) Az egyszeregy gyakorlása.
- c) Szorzás 10, 100, 1000-rel stb.
- d) Szorzás pénz, hosszúság, súly és ürmértékkel.

III. Összefoglalás.

- a) Mit kapunk eredményül:
 - ha egyest, tízest, százast, ezrest egyessel szorzunk?
 - b) ha egyest, tízest, százast, ezrest tízessel szorzunk?
 - c) ha egyest, tízest, százast, ezrest százassal szorzunk?
 - d) ha egyest, tízest, százast, ezrest ezressel szorzunk?
- Házi feladat: az egyszeregy megtanulása, begyakorlása.

1946. október 2. hete.

Általános iskola V. osztály.

A tanítás anyaga: A magánhangzók.

- I. *Előkészítés.* a) Számonkérés. 1. *Házi feladat számonkérése.* b) A nyelvi tény számonkérése kérdések alapján.

BESZEGŐDTEM TARNÓCÁRA.

Beszegődtem Tarnócára bojtárnak,
 Jó legelője van ott a birkúnak.
 Fizetésem tíz forint húsz karajcár.
 Mégél abból egy bojtár.

A szótagok hangokból állanak.

A hangok vagy magánhangzók, vagy mássalhangzók. *A magánhangzó olyan hang, mely egymaga is alkothat, alkot szótagot.*

Magánhangzók: a, á, e, é, i, í, o, ó, ö, ő, u, ú, ü, ű.

A mássalhangzó olyan hang, mely egymaga nem alkot szótagot.

Mássalhangzók: b, c, cs, d, dz, dzs, f, g, gy, h, j, k, l, ly, m, n, ny, p, r, s, sz, t, ty, v, z, zs.

A leírt hangnak betű a neve.

A magyar nyelvben csak magánhangzó alkothat szótagot, mássalhangzó nem. *Minden szó tehát annyi tagú, ahány magánhangzó van benne.*

Pl.: Egy, róka, esemege, zsákmányával.

II. *Tárgyalás. A magánhangzók.* a) A rövid és hosszú magánhangzók. Tollbamondás a táblára.

Por van az utcán. A *pór* a szántóföldön dolgozik. A *leány* diót *tör*. A *tőr* éles és hegyes. A tömeg *zúg*. A szoba sarkában van a *zug*. Az *őrült* elvesztette az eszét. A fiú az almának *őrült*.

Fejtegető kérdések. Mi különbség e két szó kiejtésében: *por* ér *pór*? Milyen magánhangzó az o, és milyen az ó? Melyik-